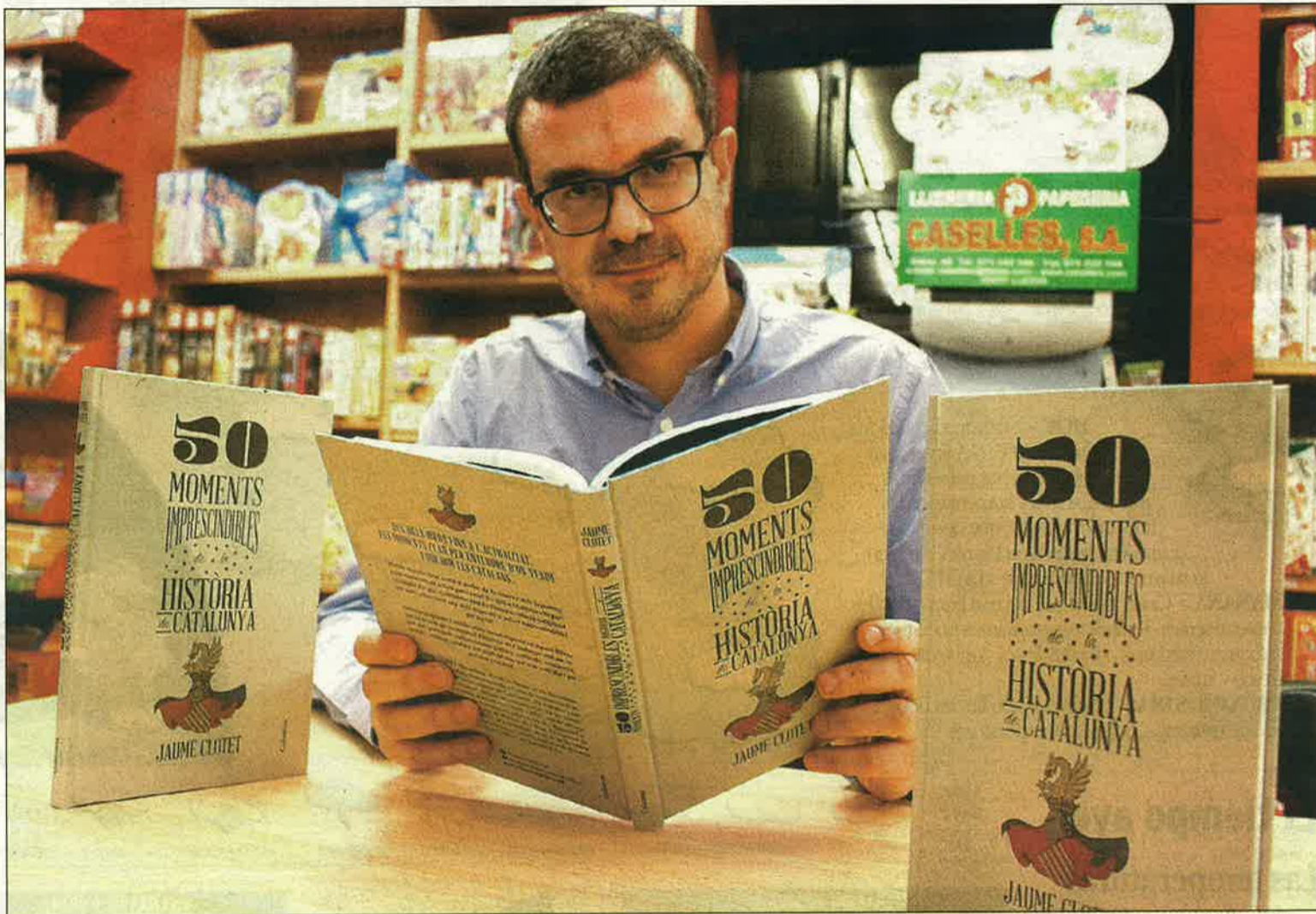

JAUME CLOTET / Autor del llibre '50 moments imprescindibles de la història de Catalunya'

“A Catalunya tot allò que hem creat, ho hem fet per duplicat”

Jaume Clotet (Barcelona, 1974) és historiador i periodista. *50 moments imprescindibles de la història de Catalunya* (Columna) és un manual històric amè i divulgatiu, que recull els principals esdeveniments que articulen la nostra història, des dels ibers fins l'actualitat. Tal com ell diu, “són les baules de la cadena de la història del nostre petit gran país”. El llibre reflecteix el tarannà de l'autor: el d'un historiador rigorós i analític que ens fa fàcil la comprensió del nostre propi passat. No pot evitar, però, que en ocasions li surti el rampeu de jove periodista.

LLEIDA ROSA PEROY

TONY ALCÁNTARA

Diu en la introducció que aquest llibre és un 'spin-off' d'un altre llibre que encara no ha escrit.

Sí. És molt senzill, però molt curiós. La meua editora em va demanar fer un llibre pel 2016 que s'havia de titular *50 personatges imprescindibles de la història de Catalunya*, que és un format molt habitual en altres països. I de cop i volta, em va encomanar que, prèviament, n'escrigués un de cinquanta esdeveniments. Em va semblar bé la proposta i el termini, i m'hi vaig posar. Per tant, el que havia d'anar abans encara no s'ha escrit, però espero fer-ho algun dia!

Ha triat cinquanta moments de la nostra història, des dels ibers fins a la mutilació, l'any 2010 per part del TC, del nou estatut. Això li haurà requerit un esforç de síntesi important.

Quan m'ho van proposar, vaig pensar que em costaria arribar als cinquanta moments. Després vaig fer una llista i me'n sortien molts més, cap als seixanta. Vaig intentar ser molt curós, com a historiador, però és inevitable que un tingui les seves predileccions. Quant a la capacitat de síntesi, jo crec que és una virtut o una deformació que tenim els periodistes. És a dir: resumir

en tres o quatre pàgines esdeveniments històrics rellevants no és fàcil, però en la nostra professió, sobretot en la premsa escrita, estem acostumats a redactar peces molt petites descartant informació no rellevant. D'alguna manera ja ho portem de sèrie (somriu).

Com diu, el llibre es compon de capítols curts, amb un llenguatge amè. Està pensat amb un ànim divulgatiu?

Exacte. La fórmula no és nova. De fet, la revista en català més venuda actualment és la *Sàpiens*, perquè és una publicació amena, de proximitat, i explica històries de proximitat, sense gaire pàgines i de manera molt divulgativa. Evidentment, hi ha publicacions històriques molt més especialitzades però un ciutadà normal, tret que li interessi molt un període, no es compra un manual d'història sobre els ibers. Però si s'explica amb poques pàgines s'arriba a molta gent. És un petit manual divulgatiu. Pensa que a Catalunya hi ha molta gent que, per desgràcia, no va poder estudiar la història de Catalunya perquè estava prohibit, o s'explicava malament, o s'amagaven dades. I aquest llibre pot ajudar una mica a divulgar la història del nostre país.

Recull episodis molt coneguts, com les guerres púniques i Indibil i Mandoni, la unió dinàstica entre Catalunya i Aragó, la Mancomunitat, la Setmana Tràgica i d'altres que potser no ho són tant pel gran públic, com els nyerros i cadells.

Sí. Nyerros i cadells és un exemple paradigmàtic de què al nostre país ho fem molt difícil tot. Ens hem dedicat a esbatussar-nos entre nosaltres, malgrat que això no sigui patrimoni només dels catalans. Però sí que hem tingut sempre tendència als bàndols. I si ens hi fixem bé, tot el que hem creat, ho hem fet per duplicat: és una gran feblesa. Catalunya ha estat permanentment buscant un rival alternatiu. Exemples: al futbol, Barça i Espanyol; al bàsquet, Barça i La Penya; a les ciutats, Sabadell i Te-

rrassa, a les catedrals, la de Barcelona i la Sagrada Família. Tenim el Liceu i el Palau de la Música; el Teatre Nacional i el Lliure. A Catalunya ho estem desdoblant tot i entrem en polèmiques estèrils i absurdes! Potser algun dia entendrem que si anem tots junts, anirem millor.

També ens ha condicionat la nostra situació geogràfica?

És evident. Si mires el mapa del món, estem en un lloc on era inevitable que anessin venint els romans, els grecs, els cartaginesos, els àrabs... tothom. Som en un lloc de pas obligat, i no ens hem pogut excloure i aïllar mai i això ha posat constantment en perill la nostra identitat cultural i lingüística, però hem estat capaços de convertir aquest fet en una virtut: Catalunya és un país d'integració, que ha sofert onades

migratòries massives –a vegades ens n'oblidem, però en el llibre s'explica la immigració occitana dels segles XVII i XVIII, quan va venir fins a un 25% de la població de molts municipis d'origen occità– i sempre hem anat integrant i ens hem enriquit culturalment. Ha estat, de fet, l'única manera de sobreviure.

De fet, alguns no són ben bé 'moments'. Perquè la romanització o els jueus a Catalunya són processos, més aviat.

Clar. El títol és comercial. N'hi ha de molt concrets, com la bomba del Liceu, però d'altres no. L'objectiu, en definitiva, és explicar perquè els catalans d'avui en dia, tu, jo, tots nosaltres, som com som: el nostre substrat, per allò bo i dolent, que ens ha anat marcant, i inclou un tot: aspectes polítics, històrics, empresarials i els que vulguem imaginar.

Inclús un fet periodístic que va ser la fundació del *Diari de Barcelona*.

Aquí m'has enganxat! (riu) El *Diari de Barcelona* va ser, durant molts anys el primer diari de l'Europa continental i va ser un revulsiu. I explica molt bé el segle XIX a casa nostra. Però és cert. És l'única concessió que he fet pensant en la meua professió.

“Si es pogués, jo canviaria la fi de la Guerra dels Segadors. Que en Pau Claris se n'hagués sortit”

En canvi no surt la fundació del Barça...

Mira! (riu) M'ho ha dit més gent! El futbol m'interessa zero, però que consti que estava en la meua llista ampliada. Si la meua editora m'obliga a escriure els cinquanta moments addicionals ja l'afegirem. Potser sí que l'hagués hagut de posar... (somriu).

'Els 50 moments' ha vist la llum el setembre passat, 300 anys exactes després dels fets que recrea 'Lliures o morts' que -com 'Victus', de Sánchez Piñol- són novel·les de ficció, adreçades al gran públic però que expliquen un fet molt real: la caiguda de Barcelona el setembre de 1714 a mans de les tropes borbòniques. Aquests llibres estan ajudant molt a tirar endavant això que estem vivint ara, l'anomenat 'procés'?

Amb *Lliures o morts*, tot i que el vam començar a escriure l'any 2009 -i no ho recordem, però aleshores el president de la Generalitat era José Montilla- vam encertat el moment de la seva aparició, perquè no podíem ni somiar que viuríem uns moments com els que estem vivint ara. Evidentment, l'actualitat ajuda que aquest tipus de llibres històrics tinguin més ressò, però és un fenomen que hauríem de normalitzar. A qualsevol país europeu s'editen nombrosos llibres de la seva pròpia història, perquè hi ha interès. A

casa nostra comença a despertar-se, aquest interès. No és normal que la gent comprem llibres com *Els pilars de la Terra*, que està molt bé, però una novel·la històrica situada al Berguedà ens la mirem com una història de barretina. I aquest complex ens l'hauríem de treure, perquè la novel·la històrica ens explica històries humanes, passin aquí o passin a Egipte. Sí, a més, tenim la possibilitat de poder visitar els llocs on van transcórrer els fets, perquè els tens a casa, és un plus! Poc a poc, aquest buit literari s'està normalitzant, però hi era, fa deu anys.

El capítol final del llibre acaba deixant entreveure -la frase final- que ara s'inicia una altra etapa, la via sobiranista. Però ho deixa en obert. Suposo que com a historiador es mira les coses amb perspectiva.

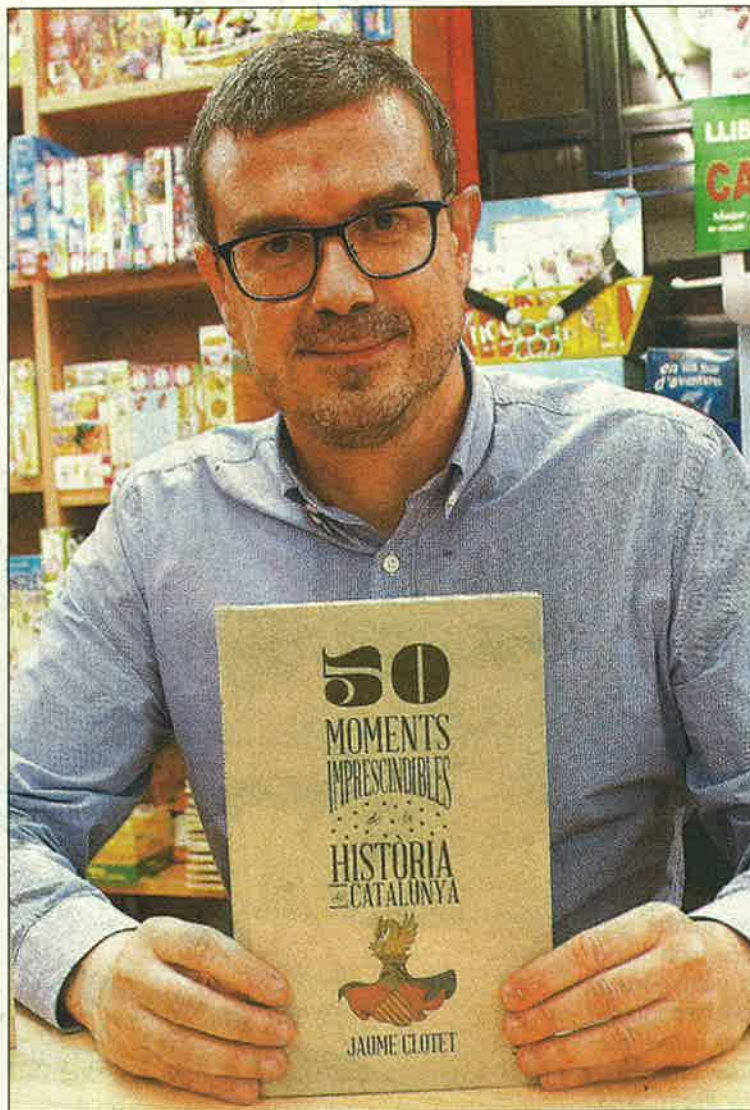
Clar. (somriu)

Però jo ara li pregunto com a periodista.

Això és diferent! (riu)

Com veu la situació actual després del 9N?

Tinc la sensació que això que estem vivint és irreversible. No sé com acabarà. O si ho farà aviat o tard. Poso una anècdota: el dia 9 de novembre jo vaig estar amb periodistes estrangers perquè ara és la meua feina i un d'ells, suís, em va dir que veia molt més complicada una reforma de la Constitució, en la qual ens hi trobem còmodes durant cinquan-

TONY ALCÁNTARA

ta anys, i que plagui als castellans i als catalans alhora, que arribar a la independència, encara que sigui una gran sotragada. Estic d'acord. I és que estem tan escaldats davant l'actitud de l'Estat espanyol, que veig molt més factible aquesta segona opció, d'aquí no sé quant temps, que una entesa dialogada. Sí. Aquest procés el veig irreversible, totalment.

Per últim, li demano que faci un exercici de ficció, que imagini una ucronia: dels cinquanta fets que explica al llibre quin d'ells, només un, canviaria perquè tot hagués estat diferent per Catalunya...

(Pensa uns segons) Hi ha un moment històric especialment dolorós: la pèrdua de la Catalunya Nord. Jo canviaria la fi de la Guerra dels Segadors. Que en Pau Claris se n'hagués sortit. Que Catalunya hagués estat la segona república europea després de Suïssa i que fóssim un país una mica més gran. De fet, quan França es va quedar Perpinyà, era la segona ciutat de Catalunya, per davant de Tarragona, Lleida i Girona. Era molt potent. Quan van extirpar això, el sotrac va ser enorme. Hi vaig sovint, perquè és un lloc que m'agrada molt, i sempre penso que quatre segles d'independència ens haguessin beneficiat molt. Però no podem saber-ho. Catalunya no ha tingut, històricament, aquesta sort.